

EEN INCLUSIEVE SAMENLEVING, WAT IS DAT EIGENLIJK?

WE ZIJN DAAR VOOR GAAN ZITTEN, EN LIETEN ONS BEVRAGEN DOOR ONZE NIEUWE COLLEGA ASLI CUBUKÇU

AC: Oké collega's, een Inclusieve Samenleving, hoe ziet dat eruit?

Frederique Janss (directeur): "We zijn natuurlijk van Art.1. Een inclusieve samenleving van daaruit beredeneerd, is een samenleving waarin álle inwoners, ongeacht 'godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, of op welke grond dan ook' gelijke kansen hebben. Dat alle inwoners met allerlei verschillende achtergronden, mogelijkheden en talenten, zich ingesloten voelen, mee kunnen en mogen doen. Ieder op zijn of haar of hun eigen manier. **Een samenleving waarin, ondanks verschillen, mensen respectvol met elkaar samenleven.**"

Lien Depauw (klachtenconsultent): "Ja, dat is ons mooie streven. Tegelijkertijd zien wij door onze klachtbehandelingsfunctie natuurlijk vooral de voorbeelden van hoe mensen juist worden buitengesloten, om redenen die er niet toe zouden moeten doen.

Bijvoorbeeld het 16-jarige meisje met een gehoorbeperking, maar goed kan liplezen en goed kan praten, wordt zonder pardon afgewezen voor een bijbaantje in een winkel. Ze mag het niet eens proberen.

En je kunt je misschien allerlei bezwaren voorstellen waar de winkelier aan heeft gedacht toen hij dat besloot: moeilijk voor in het team, ongemakkelijk voor de klant, en uiteindelijk daarom ook ongemakkelijk voor het meisje zelf.

Maar je zou het ook kunnen ómdenken: de vele mógelijkheden van dit meisje blijven onbenut. En eigenlijk wordt het team collega's en de klant ook de kans ontnómen om kennis te maken met iemand die hen bewust kan maken van een wereld van slechthorenden, die de realiteit is voor een hele groep mensen, en die verrijkende inzichten kan bieden. Stel je voor dat er een kind met een gehoorbeperking mee komt met zijn ouders, in die winkel, en ziet dat je ook met een gehoorbeperking normaal een baan kunt krijgen, en déél uit kunt maken van een team. Wat een verschil zou dat maken voor dat kind! Door haar niet een plek te bieden, ontnem je de maatschappij dus eigenlijk ook een rolmodel."

FJ: "En het vaakst wordt er bij ons melding gedaan van discriminatie-ervaringen op grond van afkomst. Syrische nieuwkomers waarvan de burens het niet aandurven om hen te leren kennen, en in plaats daarvan maar meteen gaan klagen en zelfs schelden 'ga terug naar je eigen land'. Maar natuurlijk ook de jongen met de islamitische achternaam, die niet wordt uitgenodigd op gesprek 'bedankt, maar het is niet meer nodig', terwijl zijn klasgenoot 'Jan de Vries' wel gewoon wordt uitgenodigd. En mensen die hier al generaties wonen, máár van kleur, máár moslim. Die krijgen elke dag wel een bedoeld of onbedoelde rottige opmerking naar hun hoofd, op straat, of op de werkvloer. Of worden een paar keer per jaar aangehouden door de politie om onduidelijke redenen."

Femke Broeze (projecten & onderzoek): “En daarmee krijgt dus niet iedere inwoner van onze samenleving een eerlijke kans om mee te doen. Letterlijk omdat je niet wordt aangenomen, of meer subtiel omdat mensen je (meestal onbewust!) lager op de ladder plaatsen en je zo ook benaderen. Je voelt je niet welkom, en er zijn ook geen rolmodellen die laten zien dat het ook jóúw stad is, jóúw dorp, jóúw maatschappij. En kinderen zien ook al het voorbeeld van hun ouders, die zich zo voelen, wat aan de kinderen ook onbewust de boodschap geeft ‘je hoort hier niet écht thuis’. Het vergt heel veel kracht en moed om door dat zelfbeeld, die erfenis, heen te breken.

AC: En hoe zou dat dan anders zijn in een inclusieve samenleving?

FB: “Inwoners van een Inclusieve Samenleving benaderen ‘De Ander’, met welke cultuur, afkomst, leeftijd, seksuele gerichtheid, handicap etc. dan ook, met nieuwsgierigheid. Wie ben je? Wat drijft je? Ze hebben misschien wel vooroordelen (want die hébben mensen nu eenmaal) maar ze zijn zich daar bewust van, en laten zich daar niet door leiden. De rol van werkgevers is ook erg belangrijk voor een Inclusieve Samenleving: Werkgevers in een Inclusieve Samenleving zouden mensen uitnodigen op basis van het profiel dat zij zoeken en niet op basis van zich bewust zijn van hun vooroordelen bij een islamitische naam, en zouden deze jongen dan wél uitnodiging. Werkgevers uit een inclusieve stad schrikken ook niet van iemand met een beperking. Die vragen door ‘wat kun je? Wat heb je nodig?’”

AC: Eigenlijk zeggen jullie: een inclusieve samenleving is een wenselijk ideaal, maar om het in de praktijk te brengen is best heel moeilijk?

LD: “Inderdaad! Kijk, iedereen wil wel leven in een vreedzame samenleving waar er plek is voor iedereen, waarin je je veilig en welkom voelt, en waarin je je eigen mogelijkheden ten volle kunt benutten. Maar in de praktijk zijn we het niet altijd met elkaar eens, staan onze belangen en behoeften soms lijnrecht tegenover elkaar, zitten elkaar in de weg, hebben we vooroordelen en angsten ten opzichte van elkaar, die ons gedrag lelijk kunnen beïnvloeden.”

FJ: “Als je als samenleving inclusief wilt zijn, vraag je dus eigenlijk van je inwoners om zich actief te verdiepen in je eigen vooroordelen, en ook om de neigingen die daaruit voortvloeien actief te onderdrukken. Bijvoorbeeld die werkgever, die Achmed El Boukri én Jan de Vries uitnodigt om te solliciteren, om te kijken wie er voldoet aan de competenties en eigenschappen die je zoekt voor een baan.

En het is echt niet alleen zo dat mensen denken ‘oh een Marokkaan, die is niet te vertrouwen’, het gaat ook om subtielere twijfels ‘ja, maar misschien begrijpen we elkaar dan niet, of misschien past het minder goed in het team.’ Ja, en misschien begrijp je elkaar dan wel eens niet. Maar is dat erg? En wat geeft het om die connectie toch te zoeken? In een inclusieve samenleving ga je dat gesprek dan aan. ‘Hoe zie jij dat? En waar komt dat vandaan? En ik zie het zo, om deze redenen.’”

FB: "Mensen in een inclusieve samenleving zijn eigenlijk experts op het gebied van 'agree to disagree'. Ze kunnen het oneens zijn, zonder dat dat de deuren doet sluiten, of zonder dat het leidt tot schadelijke conflicten.

En eigenlijk, als ik aan mezelf denk, ik ben doodsbang voor conflicten. Dus ik bedenk me dat mensen van een inclusieve samenleving ook heel moedig zijn. Omdat ze het gesprek aan durven te gaan. Omdat ze niet, als er sprake is van een meningsverschil, zich verschuilen achter hun (zogenaamde) eigen gelijk, achter het wij/zij denken. Als het lukt om dat meningsverschil als slechts één aspect te zien van een relatie, dan blijf je ook zien welke overeenkomsten er wél zijn. Dus oké, we verschillen van mening over het één, en jouw lievelingskleur is rood en die van mij blauw, maar daarnaast vinden we allebei ons gezin heel erg belangrijk, zorgen we allebei voor een ziek familielid, gooien we allebei nooit afval op straat en kijken we allebei heel graag naar Heel Holland Bakt.

En als dat lukt, dán ontstaat dus ook die ruimte, waar Frederique het in het begin over had, waarin we, **ondanks verschillen, respectvol met elkaar samenleven.**

AC: Oké, dus eigenlijk is ons verzoek: lieve inwoners van Nederland, wees dapper! Durf te kijken naar jezelf en je eigen vooroordelen, durf ze te onderzoeken. Maak onbegrip en ongemak bespreekbaar zodat het je dichter bij elkaar brengt in plaats van verder weg.

Oh, ik moet even Typhoon quoten hier, die zei dat zo mooi: WEES DAPPER IN JE ONGEMAK!